

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 27. marts 2025
Kontor: Kontoret for EU-ret og
Databeskyttelse
Sagsbeh: Katrine Hjortnæs
Sagsnr.: 2025-02392
Dok.: 3649303

UDKAST TIL TALE

Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål C fra Folketingets Udvalg for Digitalisering og It

Samrådsspørgsmål C:

Mener ministeren, at Meta, der bl.a. ejer Facebook, har gjort tilstrækkelige tiltag for at efterleve Det Europæiske Databeskyttelsesråds hurtig bindende afgørelse af 27. oktober 2023, og er ministeren tilfreds med niveauet for beskyttelse af brugerne?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lisbeth Bech-Nielsen (SF).

Svar:

[Indledning]

Tak for ordet og tak for spørgsmålet.

I maj sidste år havde vi et samråd om nogenlunde samme emne, men det forgangne år har ikke gjort tech-dagsordenen mindre relevant.

Den seneste udvikling på tech-området i USA gør mig alvorligt bekymret, og for mig at se er der et større behov end nogensinde før for at beskytte brugere – og særligt børn og unge – bedre mod tech-giganternes forretningsmodeller og alt det skadelige og ulovlige indhold, som i høj grad findes på sociale medier.

Bedre regulering og skærpet håndhævelse på tech-området står derfor meget højt på min prioriteringsliste. Den del kommer jeg tilbage til.

For jeg vil indlede med at sige noget om den afgørelse om Meta, som Det Europæiske Databeskyttelsesråd [EDPB] traf den 27. oktober 2023. Og så vil jeg sige noget om børns muligheder for at oprette sig som brugere på sociale medier.

[Meta-afgørelsen]

Vi starter med afgørelsen mod Meta.

Den afgørelse handler om, at Meta overtrådte GDPR ved at behandle personoplysninger til *adfærdsbaseret markedsføring* uden et lovligt behandlingsgrundlag.

Adfærdsbaseret markedsføring er målrettede reklamer på baggrund af indsamling af oplysninger om den enkelte brugers aktiviteter på internettet.

Meta baserede sin adfærdsbaserede markedsføring på behandlingsgrundlagene ”kontrakt” og ”interesseafvejning”. Men i afgørelsen blev der lagt vægt på, at behandlingen af personoplysninger ikke var nødvendig for at opfylde kontrakten mellem Meta og brugeren, og at Metas interesse i at behandle oplysningerne ikke oversteg brugernes interesse i, at behandlingen ikke skete.

Da hverken behandlingsgrundlaget ”kontrakt” eller ”interesseafvejning” kunne bruges, var der ikke et lovligt behandlingsgrundlag for behandling af personoplysninger til den adfærdsbaserede markedsføring, og behandlingen af personoplysningerne var derfor ulovlig.

Så spørges der til, hvad Meta har gjort efterfølgende.

Og hertil vil jeg først sige, at det er det irske datatilsyn, der er den såkaldt ledende tilsynsmyndighed i forhold til Meta, da Meta i EU har sin hovedvirksomhed i Irland. Det betyder også, at det i første række er det irske

datatilsyn, der har kompetencen til at følge op i forhold til Meta.

Vores eget danske Datatilsyn har oplyst, at Meta efter afgørelsen har indført en såkaldt ”consent or pay-model”. Med den model får brugerne flere muligheder at vælge imellem, når de opretter sig. Den seneste version af modellen indebærer, at brugere kan vælge mellem tre modeller:

For det første kan brugeren vælge gratis adgang med adfærdsbaseret markedsføring.

For det andet kan brugeren vælge gratis adgang med annoncering med mindre målretning.

Og for det tredje kan brugeren vælge at betale for brug af Metas tjenester og helt undgå annoncering.

Det er som nævnt først og fremmest det irske datatilsyn, der vil skulle tage stilling til lovligheden af ”consent or pay”-modellen, men alle europæiske tilsyn vil blive inddraget i eventuelle undersøgelser eller foranstaltninger, som det irske tilsyn måtte iværksætte i den forbindelse.

I forhold til annoncering rettet mod børn og unge har jeg fået oplyst, at det fremgår af Metas hjemmeside, at brugere under 18 år i EU og EØS slet ikke får vist annoncer, når de færdes på Metas platforme. Vi har

spurgt det irske datatilsyn ind til den nærmere forståelse af teksten på Metas hjemmeside, og de har bekræftet, at Meta siden november 2023 har sat *al* visning af annoncer på pause for brugere under 18 år i EU. Ikke bare målrettet annoncering, men *al* annoncering.

[Brugeroprettelser på sociale medier]

Nu vil jeg så tale lidt om *brugeroprettelser*.

For efter databeskyttelsesreglerne så er det sådan, at hver enkelt behandlingsaktivitet skal have et behandlingsgrundlag. Det betyder også, at et socialt medie skal vurdere behandlingsaktiviteten *brugeroprettelse* og behandlingsaktiviteten *adfærdsbaseret markedsføring* særskilt.

Afgørelsen mod Meta, som jeg netop har redegjort for, forholder sig til *adfærdsbaseret markedsføring*. Afgørelsen har derfor ikke direkte betydning for selve *brugeroprettelsen* på et socialt medie.

Afgørelsen får *kun* betydning for en brugeroprettelse på et socialt medie, hvis brugeroprettelsen er betinget af, at brugeren tillader adfærdsbaseret markedsføring. Det vil altså sige, at så længe et socialt medie ikke betinger brugeroprettelsen af, at brugeren tillader adfærdsbaseret markedsføring, har afgørelsen ingen betydning.

Og som jeg nævnte før, får brugere under 18 år i EU og EØS slet ikke vist annoncer, når de færdes på Metas

platforme. Det betyder, at afgørelsen ingen betydning har for børnenes brugeroprettelser.

Så nu taler vi altså isoleret om *brugeroprettelse*, og der kan sociale medier umiddelbart pege på to behandlingsgrundlag, når de behandler personoplysninger om f.eks. navn og alder:

De kan for det første pege på databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a, som kan bruges, når den registrerede har givet *samtykke* til behandlingen.

De kan for det andet pege på databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra b, som kan bruges, når behandlingen er nødvendig for at opfylde en *kontrakt* med den registrerede.

Hvis det sociale medie henviser til et *samtykke* som behandlingsgrundlag for brugeroprettelsen, så skal brugeren være fyldt 15 år, før samtykket er gyldigt, og profilen kan oprettes, og ellers skal barnets forældre give samtykke på barnets vegne. Det følger af databeskyttelseslovens § 6, stk. 2 og stk. 3.

Sociale medier henviser imidlertid ofte til, at behandlingen af personoplysninger som led i en brugeroprettelse sker af hensyn til opfyldelsen af en kontrakt med brugeren. Og i den forbindelse er det et

krav, at det reelt er nødvendigt at behandle oplysningerne for at kunne opfylde kontrakten.

Men når behandlingsgrundlaget er en kontrakt, så gælder aldersgrænsen på 15 år ikke.

[Kontrakt]

Spørgsmålet om, hvorvidt et barn kan indgå en gyldig kontrakt reguleres ikke af databeskyttelsesreglerne, men af aftaleretlige regler. Og der findes ikke aftaleretlige regler i Danmark, som direkte forbyder, at sociale medier indgår kontrakter med børn.

Jeg forstår til fulde, at det kan virke mærkværdigt, at børn kan indgå kontrakter. Men den aldersgrænse, der findes i værgemålsloven på 18 år, handler om økonomiske retshandler. Og det er en almindelig og gratis brugeroprettelse på et socialt medie ikke.

Men det vil regeringen gerne ændre på. Regeringen er derfor i øjeblikket ved at undersøge, om der inden for EU-rettens rammer kan fastsættes en aldersgrænse på f.eks. 15 år for, hvornår sociale medier kan indgå kontrakter med børn.

Hvis det kan lade sig gøre, kan børn under 15 år ikke oprette brugerprofiler på sociale medier uden deres forældres samtykke.

Jeg vil selvfølgelig ikke gå videre med initiativet, hvis det vil være i strid med EU-retten, men jeg kan godt allerede nu afsløre, at jeg mener, at vi skal gå så langt som overhovedet muligt.

Jeg forventer, at jeg kan fortælle mere om initiativet i løbet af april måned.

Samtidig glæder jeg mig over, at jeg ser flere og flere eksempler på engagerede forældre og skoler, der sætter ind overfor sociale mediers alt for store indflydelse på vores børn og unges liv. Der er både eksempler på mobilfri skoler og hensigtserklæringer til forældre, som skal sikre, at skolens elever under 13 år ikke har profiler på sociale medier.

[Beskyttes brugerne godt nok]

Men vi er desværre på ingen måde i mål. Og den sidste del af dagens spørgsmålet har derfor også et meget klart svar. Jeg bliver nemlig spurgt, om jeg mener, at brugerne bliver beskyttet godt nok, når de færdes på sociale medier.

Svaret er nej! Brugere – og særligt børn og unge – bliver overhovedet ikke beskyttet i det omfang, de burde, når de færdes på sociale medier.

Internettet *flyder* med skadeligt og ulovligt indhold. Og vi har set mange eksempler på, hvordan eksempelvis bander bruger sociale medier til at planlægge alvorlig

kriminalitet og rekruttere helt unge mennesker til at udføre bandens beskidte arbejde. For nylig har PET også været ude at sige, at ekstremister i stigende grad bruger populære onlineplatforme såsom YouTube, Instagram og TikTok til at radikalisere og rekruttere. Det er uacceptabelt.

Det er for mig uforståeligt, at de store tech-virksomheder ikke er bedre til at rydde op. Og jeg bliver virkelig bekymret, når jeg ser udviklingen i USA, hvor der fjernes faktatjekkere og skrues ned for indholdsmoderation. Det burde være det omvendte, der skete.

Men selv om svaret er klart, så er løsningerne det ikke. Problemerne er store og viser sig på mange forskellige områder.

Derfor er regeringen også i fuld gang. Vi har allerede lanceret og iværksat en række tiltag, som har til formål at beskytte vores børn og unge bedre på internettet – både på nationalt plan og i EU-regi.

Digitaliseringsministeren arbejder bl.a. på at få EU til at indføre aldersverifikation på digitale tjenester – f.eks. sociale medier – og på at udvikle en såkaldt digital identitetstegnebog, der skal give mulighed for aldersverifikation online. Digitaliseringsministeren er også ved at undersøge mulighederne for at styrke det danske DSA-tilsyn, som Digitaliseringsstyrelsen varetager, for derigennem at styrke bidraget til

Kommissionens håndhævelsesarbejde ift. tech-giganterne.

På mit eget område har vi arbejdet benhårdt på at slå ned på digital kriminalitet. Vi har kriminaliseret grooming og strammet reglerne om sextortion. Vi har også oprettet Politiets Online Patrulje, der gør en indsats for at sikre tryghed på internettet samt forebygge og efterforske kriminalitet på bl.a. sociale medier.

Derudover har regeringen i januar 2025 afsat 80 millioner kroner årligt til bl.a. at styrke kampen mod alvorlig kriminalitet på krypterede beskedtjenester. Pengene vil bl.a. gå til oprettelsen af en taktisk enhed i NSK og indkøb af nye it-værktøjer, som vil forbedre politiets muligheder for at få adgang til de kriminelles kommunikation på krypterede beskedtjenester.

Og i oktober 2024 blev regeringen og Red Barnet enige om at styrke indsatsen mod seksuelt krænkende materiale med børn. Initiativerne indgår i et lovforslag, som jeg vil fremsætte for Folketinget i morgen. Her lægges der bl.a. op til at skærpe kriminaliseringen af fremstilling, udbredelse og besiddelse af computergenereret seksuelt materiale af børn, herunder materiale som f.eks. er skabt ved brug af kunstig intelligens.

For vi skal selvfølgelig ikke acceptere, at nye teknologier baner vejen for nye muligheder for at begå seksualforbrydelser. Derfor er det også afgørende, at vi

løbende sørger for, at den strafferetlige lovgivning følger med udviklingen, og at vi samtidig giver politiet de rigtige værktøjer, så de effektivt kan efterforske og identificere gerningspersoner, som begår seksuelle overgreb mod børn.

Derudover kan jeg fremhæve, at Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalg aktuelt kigger på mulighederne for at modernisere retsplejelovens regler om tvangsindgreb, herunder om politiet har det nødvendige retlige grundlag til effektivt at aflytte og ransage nye kommunikationstjenester og beslaglægge digitalt materiale.

Det er helt afgørende, at politiet har de nødvendige redskaber til at efterforske og opklare kriminalitet.

I september 2024 mødtes jeg med mine nordiske kollegaer med repræsentanter fra Google, Meta, TikTok og Snapchat for at drøfte misbrug af deres platforme til organiseret kriminalitet. Mødet udsprang af den kraftige stigning i rekrutteringen af helt unge mennesker i Sverige til at begå meget alvorlig kriminalitet i Danmark, herunder drab.

Mødet blev fulgt op med et nyt møde den 9. december 2024, hvor de fire tech-giganter blev bedt om at fremlægge handleplaner for, hvordan de vil sikre et trygt og sikkert onlinemiljø på deres platforme.

De deltagende nordiske justitsministre var efter mødet enige om, at der er behov for at gøre mere for at sikre, at sociale medier ikke fungerer som arnested for alvorlig kriminalitet. Politiet vil derfor holde faste møder med tech-giganterne, og jeg vil i løbet af 2025 med mine nordiske kollegaer afholde endnu et opfølgende møde med tech-giganterne.

Derudover løfter regeringen dagsordenen om rekruttering af bl.a. mindreårige på krypterede beskedtjenester og sociale medier i EU-regi, og politiets adgang til data vil være et fokus for mig under det danske EU-formandskab.

På håndhævelsesområdet deltager vi i arbejdet om en ny forordning på databeskyttelsesområdet, som har til formål at styrke samarbejdet mellem tilsynsmyndighederne på tværs af EU og dermed effektivisere håndhævelsen i grænseoverskridende sager, ligesom vi deltager i forhandlingerne om CSA-forordningen om forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online.

Derudover er vi som nævnt ved at undersøge mulighederne for at regulere kontrakter mellem sociale medier og børn under 15 år, og regeringen vil i starten af april fremsætte et lovforslag om at udvide deltagerkredsen i et operativt samarbejde, herunder det såkaldte ODIN [Operativt Dansk Informations- og efterretnings Netværk], som bl.a. har til formål at

bekæmpe fjernovergreb mod børn, så vi forhåbentlig kan komme flere fjernovergreb til livs.

Men vi skal gøre endnu mere. For der er ikke noget, der tyder på, at tech-giganterne gør det af sig selv.

Og lad mig slå fast. Vi er villige til at skrue på alle de håndtag, der kan skrues på. Derfor vil vi også sætte fokus på tech-dagsordenen under det danske EU-formandskab i efteråret.

Tak for ordet.